

Jeg er således helt enig i det, der blev sagt både af hr. Kjeld Rahbæk Møller og fru Hanne Severinsen, og det lover godt for den videre proces med at nå frem til et hurtigt resultat i begyndelsen af det nye år som en rammelovgivning for hele sektorforskningen, der præciserer disse meget væsentlige principper for dansk forskningspolitik.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Ivar Hansen):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Forskningsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

8) Første behandling af lovforslag nr. L 92: Forslag til lov om Folketingets Ombudsmand. Af Erling Olsen (S), Ivar Hansen (V), Henning Grove (KF), Margrete Auken (SF) og Kirsten Jacobsen (FP). (Fremsat 1/12 94).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Første næstformand (Ivar Hansen):

Efter aftale er det hr. Helge Adam Møller som første ordfører.

Helge Adam Møller (KF):

Ja, tak til de to ordførere for Socialdemokratiet og Venstre, fordi jeg på grund af et tidsproblem har fået lov til at hoppe op som nummer ét.

I den konservative folketingsgruppe er der en betydelig skepsis over for det foreliggende lovforslag. Der er ingen tvivl om, at den respekt, der lige fra begyndelsen har omgærdet Ombudsmanden, skyldes, at den enkelte Ombuds-

mand personligt har kunnet involvere sig i sagsbehandlingen vedrørende større og mere principielle sager. Dette har været af stor betydning for tilliden til institution og til Ombudsmand.

Jeg kan derfor fuldt ud tilslutte mig de bemærkninger, der står i det nedsatte udvalgs betænkning på side 132 og 133, nemlig:

»Det er for ombudsmandsordningens succes helt afgørende, at Ombudsmanden personligt kan præge institutionens virksomhed. Det er Ombudsmanden og ikke ombudsmandsinstitutionen, der har den legitimation, der ligger i at være valgt af Folketinget og at kunne afskediges af dette.«

En forudsætning for at kunne leve op til denne målsætning er, at Ombudsmanden ikke begraves i sager. I 1983 var det samlede antal sager 1.320. I 1993 var tallet øget til 2.943, altså langt mere end en fordobling på 10 år. Beslutter Folketinget, at Ombudsmandens begrænsede kompetence over for kommunerne udvides til at omfatte den samlede kommunalforvaltning, forudser jeg et markant øget sagsantal.

Jeg må indrømme, at det skøn, som udvalget har afgivet i betænkningen om, at udvidelsen på det kommunale område vil give mindst 500-700 ekstra sager om året, forekommer mindre sandsynligt. Når man ved, at der er 275 kommuner og 14 amter, er det ikke urealistisk at antage, at der i gennemsnit vil tilgå Ombudsmanden ca. 10 sager om året fra hver kommune og amt, alt i alt måske 3.000 nye sager om året. Dermed vil sagsantallet, hvis lovforslaget vedtages, i hvert fald være tredoblet, men mere sandsynligt fire- eller femdoblet i forhold til tallet fra begyndelsen af 1980'erne.

Dette betyder, at den personaleudvidelse på ca. 25 pct., som betænkningen påregner, slet ikke slår til. Men hvad der er særlig betænkeligt er, at Ombudsmanden så ikke i samme omfang som hidtil har mulighed for personligt at præge institutionens virksomhed. Dette kan svække den særlige status, som ombudsmandsinstitutionen har haft gennem mange år.

Når det overvejes, om Ombudsmanden skal have udvidet sine muligheder for at kontrollere, hvad der sker i kommunerne, er det vigtigt at holde sig tre forhold for øje.

For det første: Der findes i dag et veludbygget og omfattende kommunalt tilsyn, som klart har fået stigende betydning siden 1970. Tilsynets opgave er bl.a. at vogte over kommunalforvaltningens mange og indviklede regler. Tilsynet

skal også føre kontrol med, at kommunalforvaltningen overholder gældende ret, og tilsynet har pligt til at tage en sag op til nærmere undersøgelse i tilfælde, hvor det antages, at der kan foreligge ulovlige forhold af en vis betydning.

For det andet: Den kommunale og den amtskommunale forvaltning er underkastet en langt mere umiddelbar demokratisk kontrol end statsforvaltningen. Kontrollen udøves af mange tusind folkevalgte lokalpolitikere, og disse står direkte til ansvar for deres indsats og kontrolvirksomhed hvert fjerde år.

For det tredje: I de senere år har der været en klar og rigtig tendens til at begrænse mulighederne for at klage over kommunale afgørelser til et statsligt forvaltningsorgan. Dette er sket ud fra den holdning, at hvor der foreligger et betydeligt element af lokalt skøn, ville det være forkert at en statslig »fjern« myndighed kunne omgøre dette lokale skøn.

Det er endelig vigtigt at understrege, at Ombudsmanden ikke bare kan prøve alle kommunale afgørelser, hvor der er mulighed for rekurs, men også andre kommunale afgørelser, hvis han finder, at der er tale om krænkelse af væsentlige retlige interesser. Det er derfor ikke umiddelbart indlysende for den konservative folketingsgruppe, at Ombudsmandens kompetence over for kommunerne skal udvides.

Endvidere er der spørgsmålet om Ombudsmandens forhold til domstolslignende nævn. Vi er enige i, at Ombudsmanden ikke skal have kompetence i forhold til tvistnævn. Når det angår domstolslignende nævn, dvs. ankenævn, der med dommermedlemmer og under domstolslignende procesformer udfører samme opgaver som domstolene, bør disse også klart undtages fra Ombudsmandens kompetence.

Det samme finder vi bør gælde for andre nævn, som tager stilling til væsentlige retsforhold mellem forvaltningen og borgerne, såfremt procesformen i disse nævn er domstolslignende, dvs. at der gives mulighed for kontradiktorisk proces, mundtlighed, besigtigelse osv.

Jeg mener dog i modsætning til udvalget, at spørgsmålet om, hvilket nævn Ombudsmanden skal have eller ikke have kompetence i forhold til, skal afgøres, inden lovforslaget endelig færdigbehandles. En udsættelse af afgørelsen vil føre til en usikker retstilstand, som ingen kan være tjent med.

På side 121 i betænkningen fremhæver udvalget, at der er grund til at advare mod fortsat at føje nye opgaver til Ombudsmandens allerede omfattende virksomhed.

Det er vi konservative ganske enige i og er derfor også indstillet på under udvalgsbehandlingen nøje at drøfte, om det skal være Ombudsmandens opgave at foretage en systematisk fængselsinspektion.

Konkluderende kan jeg derfor konstatere, at vi er betænkelige over for dele af lovforslaget, men at vi ser frem til en konstruktiv og omfattende udvalgsbehandling.

(Kort bemærkning).

Margrete Auken (SF):

Jeg har bedt om ordet, fordi det ville være rart lige at kommentere et spørgsmål, mens vi har hr. Helge Adam Møller her. Vi kan ikke komme alle de emner igennem, der blev omtalt, for det var jo simpelt hen hovedemnerne, så jeg vil nøjes med at stille spørgsmål vedrørende et enkelt problem i forbindelse med det kommunale tilsyn. Jeg går ud fra, at hr. Helge Adam Møller har overvejet det forslag, som jeg tror statsamtsjuristerne har stillet i forbindelse med Tilsynsrådets rolle i forhold til Ombudsmanden, hvor de – efter min mening i og for sig med rette – foreslår, at Tilsynsrådet færdiggør sin behandling, før Ombudsmanden kommer ind, således at en række sager kan blive behandlet færdig dér. De problemer, der opstår på grund af sagsmængden, mener jeg netop kunne begrænses gevaldigt ved at lade sager, der var indbragt for Tilsynsrådet, behandle dér først.

De øvrige spørgsmål, jeg vil nævne, må vi tage op senere.

(Kort bemærkning).

Helge Adam Møller (KF):

Ja, vi har selvfølgelig også i den konservative folketingsgruppe overvejet dette eventuelle samspil mellem Ombudsmanden og tilsynsrådene, hvis man følger i hvert fald hovedlinjerne i betænkningen. I betænkningen er der jo anført fire forskellige muligheder. Man har lagt sig fast på nummer tre, tror jeg det er, men der er jo mulighed for at vælge en af de andre, og der er mulighed for at drøfte det. Vi ser frem til at drøfte nærmere i udvalget, hvilken af dem der kunne være mest hensigtsmæssig, hvis man skulle ende med at gå ind for lovforslagets hovedindhold, altså et klart øget tilsyn med kommunerne.

Dorte Bennedsen (S):

Det foreliggende forslag, som jo er taget fra den betænkning, der blev afgivet af et udvalg, som

Folketingets Præsidium nedsatte, fremtræder som en, skal vi sige ny hovedlov, og det gør det jo af den simple grund, at de fleste elementer i lovgivningen på dette område stammer helt tilbage fra 1950'erne og begyndelsen af 1960'erne, og verden har jo uægtelig forandret sig en del siden.

Hovedændringen er selvfølgelig forslaget om, at Ombudsmanden skal have kompetence over for kommunerne. Det har han jo i og for sig efter gældende lov, idet der står, han har kompetence i forhold til sagsområder, hvor der er hjemmel til rekurs til en statsmyndighed.

Gennem de sidste 15 år er der sket det, at man af andre årsager har begrænset rekursen til statsmyndigheder og derved vel nok noget utilsigtet også er kommet til at begrænse Ombudsmandens arbejdsfelt. Derfor foreslås det, at Ombudsmanden skal kunne prøve kommunale afgørelser.

I relation til det, som hr. Helge Adam Møller var inde på, kan jeg sige, at der jo er taget nogle forbehold og, synes jeg, nogle rigtige og gode forbehold, nemlig at Ombudsmanden ikke skal have kompetence dér, hvor kommunalpolitiske organer vægter mellem i øvrigt forskellige lovlige elementer.

Det bliver understreget, at Ombudsmanden skal respektere, at kommunalbestyrelserne har budgetmagt, og sagt på jævnt dansk vil det sige, at han skal respektere, at der er forskel på Sønderborg og Harboøre.

Jeg synes derfor, der er foretaget nogle fornuftige afgrænsninger af Ombudsmandens virke i forhold til det kommunale område, og vi kan støtte disse bestemmelser.

Hvad angår tvistnævnene, er det i dag sådan, at Ombudsmanden har erklæret sig kompetent over for nogle nævn og inkompetent over for andre. I de høringssvar, der er kommet, har bl.a. domstolene – og herunder Højesteretspræsidenten – ligesom udvalget peget på den ikke ganske konsekvente praksis, der er for øjeblikket.

Det er vi enige i, og vi ser gerne, at man drøfter, hvilke retningslinjer der skal fastlægges. Vi synes også, det er fint, hvis det kan lade sig gøre at få det afklaret sammen med vedtagelsen af lovforslaget, men mener på den anden side ikke, at det bør føre til, at lovændringen trækker ud i det uendelige.

Vi finder det også vigtigt i forbindelse med lovændringen at understrege, at hele ideen bag ombudsmandsinstitutionen er, at Ombudsman-

den er uafhængig. Han skal så at sige være pladshund over for den offentlige forvaltning, og netop derfor skal Folketinget være varsom med at lægge for stramme regler for hans virke, men kan kun tage stilling til de mere overordnede retningslinjer.

I forbindelse med de bemærkninger, som hr. Helge Adam Møller gjorde – og jeg skal ikke gentage hans citater om Ombudsmanden – vil jeg gerne sige, at det afgørende for os er, som det også udtrykkes i betænkningen, at der er én ombudsmand, for at få en klar linje i bedømmelsen af god forvaltningsskik. Vi er helt enige i, at succesen bag institutionen beror på, at det er Ombudsmanden personlig, der kan tage stilling til tingene.

Derfor er vi også enige i de bemærkninger, der står i betænkningen om, at institutionen ikke må blive større, end at ombudsmanden kan følge og præge den personligt og dermed også skal bruge § 16, er det, så vidt jeg husker, nemlig retten til at afvise sager. Vi er ligeledes enige i det, der står i betænkningen om, at han i sin brug af § 16 bevidst skal koncentrere sig om de sager, der har særlig betydning – herunder for forvaltningens fremtidige adfærd.

Dette er jo en lidt usædvanlig lovgivning for Folketinget, al den stund det, om jeg så må sige, er os selv, der skal klare ærterne – vi har ikke nogen minister at støtte os til – men det betyder til gengæld, at vi kan få en lidt anden type diskussion i Retsudvalget. Vi er meget åbne over for at drøfte enkeltheder i dette spørgsmål.

Vi har i øvrigt noteret os, at hverken Amtsrådsforeningen eller Kommunernes Landsforening har indvendinger imod lovforslaget. Det synes vi er et væsentligt forhold, og vi ser frem til, at der samles et bredt flertal i Folketinget bag ændringen af ombudsmandsloven. Det er for os noget meget væsentligt, at det er et bredt flertal, der står bag.

Birthe Rønn Hornbech (V):

I Venstre er vi selvsagt meget optaget af den enkelte borgers retssikkerhed. Det bør naturligvis ikke være afgørende for den retssikkerhed, om en sag afgøres af en statslig eller en kommunal forvaltningsmyndighed.

Også i det kommunale selvstyre bør hensynet til den lokale myndighed naturligvis vige for hensynet til den enkelte borger. Derfor står Venstre også bag forvaltningslov, offentlighedslov og andre love, der sikrer den enkelte over for systemet.

På den ene side er borgernes retssikkerhed forbedret gennem årene, ikke mindst ved vedtagelsen af forvaltningsloven, men på den anden side er lovgivningen blevet mere og mere omfattende, så det ikke alene er svært for borgerne at finde ud af, hvad der er gældende ret, men såmænd også for myndighederne, og det kan naturligvis i sig selv indebære en svækkelse af retssikkerheden for den enkelte.

Mange klagesystemer er opbygget gennem årene, ligesom offentlige arbejdsopgaver er lagt ud til kommunerne, mens andre opgaver kan være henlagt til centrale myndigheder. Det bør naturligvis ikke styre, hvorvidt en ombudsmand bør have indseende. Folketingets Ombudsmand har da også allerede indseende med den kommunale forvaltning på en række væsentlige områder.

Med det lovforslag, der her foreligger, udvides denne kompetence. Den udvidelse vil vi i Venstre gerne være med til at drøfte, men det er helt afgørende for os, at det meget nøje præciseres, at de skønsmæssige og mere politisk prægede afgørelser ikke omfattes af Ombudsmandens virksomhed, og at det mere udtømmende kan angives, hvilke slags afgørelser der falder uden for loven.

Vi har også den opfattelse i Venstre, at der er grænser for, hvor stor en institution som ombudsmandens bør være. Grænsen er ved at være nået, for vi betragter embedet som personligt, og den nuværende ombudsmand har da også selv udtalt sig om vigtigheden af, at embedet er personligt.

Hvis ombudsmandsinstitutionen bliver så stor, at ombudsmanden ikke selv kan overskue sagerne, så forsvinder det helt afgørende og væsentlige særkende ved institutionen. Og hvis institutionen udvides i et sådant omfang, at man blot bliver en overbygning på det nuværende klagesystem eller bruger ressourcer på rene pjatsager eller går ud over de rent retlige hensyn, så mister ombudsmandsinstitutionen sit særkende.

Det er også vigtigt, at ombudsmandsinstitutionens stilling i forhold til de domstolslignende nævn afklares. Ved dette Folketings mellemkomst har man i årenes løb med mere eller mindre tilfældig knopskydning udbygget bestående klagesystemer og indbygget råd og nævn, der ikke er af ren forvaltningsretlig karakter, men i sig indeholder mange træk fra domstolene.

Vi ønsker, at Ombudsmandens kompetence kun skal angå rene forvaltningsmyndigheder,

og ønsker en nærmere undersøgelse af de mange råd og nævn med henblik på i forbindelse med indførelsen af en ny ombudsmandslov at få gjort op med den sammenblanding mellem det forvaltningsretlige og det mere judicielle. Råd og nævn bør, i det omfang de har retsgarantier, der ligner domstolenes, ikke være undergivet Ombudsmandens kompetence.

Der er også andre afgrænsninger, vi her i Folketinget bør benytte lejligheden til at få afklaret, herunder tilsynsrådernes stilling og kompetence. Der er i de senere år sket en uoverskuelig sammenblanding af privat og offentlig ret. Jeg vil gerne sige, at nok er vi i Venstre optaget af privatisering, men det er utilfredsstillende både for det parlamentariske system og for den enkeltes retssikkerhed, at det offentlige i flere og flere tilfælde ved f.eks. en selskabsdannelse, der slet ikke er privat, forsøger at opnå privatrettens fordele, samtidig med at man forsøger at slippe for den parlamentariske kontrol og den kontrol, der kan ligge i f.eks. lov om offentlighed og registerlovgivning og netop Ombudsmandens ret til indseende. Den problemstilling kræver en nøje gennemgang, for også her er der brug for en klar stillingtagen.

Da der her er tale om et lovforslag, der fremsættes af Folketingets Præsidium til fri forhandling, siger det sig selv, at lovforslaget ikke i samme grad som f.eks. et regeringsforslag kan anvendes som lovfortolkning. Folketinget vil selv i højere grad end sædvanligvis være den lovforberedende fase. Vi forudser derfor et meget dybtgående udvalgsarbejde, hvor drøftelse af helt afgørende, principielle afgrænsninger bliver nødvendige, ligesom disse drøftelser af hensyn til den fremtidige fortolkning nødvendigvis i langt højere grad, end det er sædvanligt, må give sig udtryk i Retsudvalgets betænkningens bidrag.

Udvalgsarbejdet må så vise, hvilken stilling Venstre til sin tid vil tage til det endelige forslag, men vi vil gøre vort til, at ombudsmandsinstitutionen ikke bliver offer for partitaktiske hensyn.

Margrete Auken (SF):

Fru Birthe Rønn Hornbechs sidste bemærkning var svært forståelig, vil jeg sige, for jeg havde den fornemmelse, da jeg hørte hr. Helge Adam Møllers indlæg – nu kan vi ikke direkte gå på ham, men der er måske andre konservative til stede – at man ikke bryder sig om, at vi har den institution. Man skal ikke tage fejl; det kan godt være, vi er stolte, når vi tager verden rundt og

fortæller om vores ombudsmandsinstitution, og hvor fremragende den er, og høster alle roserne, men når det kommer til stykket, er det enormt besværligt, og især er det da besværligt, hvis man hører til dem, der sidder med magt og privilegier; det er da selve institutionens væsen at være det. Derfor skal man da ikke undre sig, når vi får en tale som den, vi fik fra De Konservative: Skal vi nu ikke passe på, han ikke kommer for meget ind i det! Det var selvfølgelig først og fremmest i forhold til kommunerne, hvor det oven i købet skulle være særdeles betryggende, at der sad så mange folkevalgte. Jamen så yndige er vi jo heller ikke som folkevalgte, vi sidder jo med meget store områder, som vi ikke selv har styr på.

Vi undgår altså ikke en eller anden slags diskussion om dette her, for vi har simpelt hen nogle forskellige holdninger til, hvad der ligger i retsbeskyttelse for almindelige mennesker, og jeg synes, det er beklemmende, hvis man bruger selve diskussionen om ombudsmandens personlige præg til at forhindre, at en række områder kommer ind under Ombudsmandens kompetence.

Jeg synes, vi skal løse problemet, men ikke ved at afskære områder, der skal ind under Ombudsmandens kompetence. Der er jo, som der bliver gjort rede for i betænkningen, sket det, at en række områder er blevet fjernet fra Ombudsmandens kompetence, fordi de nu ligger udelukkende i det kommunale område og derfor ikke længere falder inden for det statslige.

Jeg håber selvfølgelig, at den diskussion, vi får, kommer videre, men den bliver altså ikke folkelig god, hvis vi bare siger: Nu skal vi passe på, at Ombudsmanden ikke får for meget at bestille. Det er ikke det, der skal være vores problem; vi skal sørge for, at danskerne har en mulighed for at bruge vores ombudsmandsinstitution sådan, som den har været tænkt.

Jeg kan også se – og det synes jeg også det var godt at socialdemokraterne fremhævede – at der jo altså heller ikke er nogen af de kommunale og amtskommunale myndigheder, der har brokket sig. Jeg synes, det hører med i billedet, for de vil jo også gerne have den garanti over for borgerne, som vi i Folketinget gerne vil have, når vi har vores ombudsmandsinstitution.

I øvrigt synes vi i SF, at det er et flot stykke arbejde, der er lavet i betænkningen; vi sidder i en bedre situation, end vi har gjort så mange gange. Jeg føler mig i og for sig tryggere end mange af de gange, hvor man har fået lovforslag

fra regeringen – lad så det være sagt her. Jeg synes ikke, at vi denne gang er mere på herrens mark, end vi plejer, men til gengæld har vi jo en sjovere opgave, fordi det også er os, der skal køre det igennem, og må finde ud af, hvordan vi gør det.

På ét punkt er jeg meget rystet over noget, der blev sagt, hvis jeg hørte rigtigt, hvad fru Birthe Rønn Hornbech sagde – jeg håber, jeg hørte forkert – nemlig hvis fru Birthe Rønn Hornbech forestillede sig, at vi skulle følge Dommerforeningens og Højesterets forslag om, at vi skulle gå alle vores love igennem. De må have spist søm! Der er så mange, og det er så svært, og hvis vi skulle gå alle de love igennem og foretage en betryggende behandling af hvert eneste nævn og lande med noget anstændigt, som får lovstatus på det tidspunkt, så bliver vi enten aldrig færdige – og det kan selvfølgelig være hensigten, at vi aldrig skal være færdige – eller også bliver det noget sjusk.

Lad mig bare tage en enkelt sag som Flygtningenævnet, som der er sket meget med, siden loven i sin tid blev lavet. Jeg kontaktede i går en af de advokater, der jævnlig har med disse sager at gøre, og som også indbringer sager for Ombudsmanden, og han forklarede mig meget omhyggeligt, hvordan Flygtningenævnet havde ændret sig meget i den tid, der er gået, og hvordan det stadig væk var sådan, at det ikke var nævnets skøn i disse spørgsmål, der blev anfægtet af Ombudsmanden, men selve forvaltningen og processen, som er blevet helt anderledes. Man kunne forestille sig, at vi bare sad og sjussede hen over bordet og sagde: Dér er vist for mange dommere, og dér er for få dommere, så dem flytter vi. Det synes jeg ikke er rart at tænke på, så jeg vil indstændigt bede om, at vi i hvert fald finder en model, som er betryggende både for borgerne og for den lovgivningsproces, vi er i.

Selvfølgelig skal vi have denne sag gennemgået grundigere, end vi har kunnet få det i betænkningen, men vi skulle meget nødig ind at lave alle vores love om i en sjusket proces med det til følge, at vi ikke fik den lovrevision igennem.

Endelig vil jeg sige om dommere, at det er et meget spøjst folkefærd. Der er nogle af dem – jeg siger ikke dem alle sammen – der har udtalt sig, som om selve det at kritisere en dommer var på randen af subversiv virksomhed. De siger sjovt nok ikke – heldigvis – at dommere er ufejlbarlige, men de er på nippet til at sige, at dommere er ukritisable, fordi de er dommere.

I den forbindelse var det meget befriende i dag at se Bent Christensen havde fået samme glas vand galt i halsen, som vi andre får, når de beskriver sig selv på den måde. Dette, at dommerne sidder i alle de nævn, er ikke ensbetydende med, at vi har domstole dér. Det er domstolene, vi ikke skal blande os i. Det er ikke dommernes mere eller mindre heldige hånd med sagerne.

Pia Kjærsgaard (FP):

Der er givetvis mange mennesker i Danmark, der behøver akut hjælp i kampen mod det offentlige system og uretfærdig forskelsbehandling her i landet. Derfor er der da også fortsat brug for en Ombudsmand, men ombudsmandsinstitutionen har ikke altid efter Fremskridtspartiets mening leveret tilstrækkeligt bevis på, at den opfylder det store behov, der nok er. Det har ikke mindst været kendetegnende for Folketings Ombudsmands beretninger, at der ikke anlægges en tilstrækkelig kritisk holdning over for den offentlige administration.

Den ny lovgivning, som vi diskuterer her i dag, betyder så som det vigtigste, at Ombudsmanden skal til at beskæftige sig med nye spørgsmål, fortrinsvis i den kommunale administration.

I Fremskridtspartiet kan vi ikke rigtig se nogen argumenter for, at tilsynsrådene ikke i dag skulle klare den opgave, som de jo løser på udmærket vis på mange områder. Tilsynsrådene har jo endda sanktionsmuligheder, som Ombudsmanden ifølge forslaget ikke får. Ydermere vil der, som Fremskridtspartiet ser det, hurtigt kunne komme konflikter imellem tilsynsråd og Ombudsmand.

Eksempelvis skrives det i bemærkningerne til lovforslaget, at det ikke er teknisk muligt at trække en tilstrækkelig klar grænse for, i hvilket omfang Ombudsmanden i forbindelse med behandlingen af klager over kommunale afgørelser m.v. bør inddrage kommunaltilsynet.

Man kan også blive lidt utryg ved, om Ombudsmanden kommer til at gå tilsynsrådene i bedene. Begrundelserne for indblandingen i det kommunale selvstyre er desuden vage og ukonkrete.

Der er selvfølgelig også positive elementer i forslaget til den nye lov, som gør, at loven på flere områder bliver strammet en hel del op i formuleringerne og flere paragraffer, som alligevel ikke er blevet brugt, udgår. Det gælder f.eks. § 9, stk. 1, 2 og 3, efter hvilken paragraf Ombudsmanden hidtil har kunnet pålægge an-

klagemyndigheden at rejse forundersøgelse eller tiltale ved de almindelige domstole for forbrydelser i offentlig tjeneste eller hverv.

I Fremskridtspartiet vil den generelle holdning nok lige nu og her være, at det negative i dette forslag er i overvægt, idet Ombudsmanden som sagt vil kunne komme til at gå for mange kommunale instanser i bedene og der vil ske for mange overlapninger.

Vi ser også forslaget som et forsøg på at give ombudsmandsinstitutionen et større arbejdsområde og derved flere ansatte. Konsekvenserne af den foreslåede udvidelse af kompetencen, herunder de meget store – det må man imødesee – merudgifter vil Fremskridtspartiet bore yderligere i under udvalgsbehandlingen.

I det hele taget er det jo nok ikke et af de forslag, vi får igennem inden sommerferien. Vi forventer en meget lang udvalgsbehandling, og vi kunne faktisk godt have ønsket os, at vi havde fået en gennemgang af forslaget, inden det kom til behandling her i salen i dag.

Der er ingen tvivl om, at forholdene, som de er i dag, hvor Ombudsmanden fører kontrol med ministre og statslige personer og kun med kommunale organer, hvor man i forvejen kan klage til en statslig myndighed, er det, ombudsmandsinstitutionen i øjeblikket kan bære. Som det ser ud nu, vil en gennemførelse af dette forslag medføre utrolig meget bureaukrati og sikkert også mange omkostninger – det plejer at følges ad.

Fremskridtspartiet vil stille mange spørgsmål. F.eks. bør man nok have en belysning af, hvor borgerne i dag ikke kan gå videre med en klage, som efter dette forslag ender hos Ombudsmanden. Altså på hvor mange områder er der egentlig konkrete muligheder i dag?

Vi mener også, at der vil være en temmelig stor del af befolkningen, som, uanset hvor mange instanser man sætter oven på hinanden, altid vil have mulighed for at føre sin klage videre.

Men som sagt forventer vi et meget grundigt udvalgsarbejde med mange spørgsmål, ikke bare fra os, men fra udvalget generelt, for det er et forslag, som ikke umiddelbart kan komme igennem en hurtig behandling – det tror jeg at alle er indstillet på – og det vil som sagt medføre, at alle partier formentlig går meget positivt og ihærdigt ind i det forestående udvalgsarbejde.

(Kort bemærkning).

Dorte Bennedsen (S):

Jeg hørte i fru Pia Kjærsgaards indlæg som sådant en lidt skjult kritik af proceduren. Der blev

bl.a. sagt, at det havde været godt, hvis vi havde haft en gennemgang af forslaget, inden det blev fremsat.

Jeg vil godt dertil sige, at jeg synes, det har været en aldeles fortræffelig procedure, der har været igennem årene. Den starter oprindeligt med en henvendelse fra ombudsmanden til Retsudvalget, og der er en dialog mellem Retsudvalget og Folketingets Præsidium, inden udvalget bliver nedsat. Da betænkningen kommer, kommer udvalgsformanden i Retsudvalget og gennemgår faktisk betænkningen meget, meget grundigt og herunder også forslaget fra Retsudvalget.

Problemet er, at man kan trække hesten til truget, men at man jo ikke kan tvinge den til at drikke; ej heller kan man tvinge udvalgsmedlemmer til at være til stede.

(Kort bemærkning).

Pia Kjærsgaard (FP):

Nu var det faktisk ikke ment så negativt, som fru Dorte Bennedsen tog det op; jeg mente det faktisk positivt. Jeg mener stadig væk – og det går jeg ud fra at fru Dorte Bennedsen er enig med mig i – at dette forslag trods alt er så omfattende, at det vil medføre mange spørgsmål – sikkert også fra fru Dorte Bennedsens parti – og en meget nøje gennemgang nu, hvor forslaget har været til første behandling.

Det var ikke ment så negativt, som fru Dorte Bennedsen tog det op her fra talerstolen.

Bjørn Elmquist (RV):

Således foranlediget vil jeg godt starte med – med kasketten som formand for Retsudvalget – at sige, at vi på tirsdag på vores første møde efter denne første behandling vil sætte »Fastlæggelse af procedure for behandlingen« på dagsordenen, fordi der er flere af ordførerne, der allerede har været inde på, at det er noget usædvanligt, at vi ikke har en minister eller et ministerium at holde os til. Heldigvis har vi et udvalg og en udvalgsformand, og jeg tænker altså på det udvalg, der blev nedsat til at gennemgå fremtidig lovgivning, og dér må vi så på tirsdag finde ud af, præcis hvordan vi kan gribe proceduren an.

Men lad mig som Det Radikale Venstres ordfører sige, at vi gerne vil have en synlig ombudsmand. Vi hører til dem, der ville være kede af det, om vi havde en ombudsmand, som ikke var synlig. Selvfølgelig behøvede vi ikke at have en synlig ombudsmand, hvis der ikke var nogen

problemer med retssikkerheden i Danmark og der ikke var nogen, der kom i klemme. Det var det allerbedste, men da det jo er en paradisisk tilstand, som ikke hersker på Jord og heller ikke på den danske jord, er vi glade for, at vi har en ombudsmandsinstitution og en ombudsmand, der er synlig og gør god fyldest.

Det, som vi nu står over for, sådan som vi i hvert fald ser det, er at drøfte, om vi kan og skal opdatere ombudsmandsinstitutionen.

Disse år er præget af øget selvstyre, øget decentralisering – og det er vi tilhængere af – og også af øget internationalisering i vores udfærdigelse af love og regler, og dér tænker jeg på EU-samarbejdet. For så vidt angår dette sidste, må man jo nok erkende trods det afsnit, der er i forslaget, at vi ikke rigtig får taget hul på det problem. Ved topmøder i Maastricht og Edinburgh, og hvad det nu hedder alt sammen, har man forsøgt at få lavet en ombudsmand for EU-området, men jeg er desværre bange for, at vi må slå fast, at forsøget i hvert fald indtil nu er kæntrret. Europa-Parlamentet er ikke nået nogen vegne, synes jeg, med hensyn til at udpege noget, der bare tilnærmelsesvis kan minde om det, vi har i Danmark. Så det er et problem, som vi næppe får taget hul på på denne måde.

Men for så vidt angår den øgede decentralisering, altså det kommunale selvstyre, synes vi, at det, som står her i lovforslaget, peger i den rigtige retning, og i Det Radikale Venstre hilser vi det velkommen. Vi er glade for den del af forslaget og håber på, at vi kan få det gennemført nogenlunde, som det står her, med den naturlige hensyntagen, som der skal til, når det drejer sig om de meget nuancerede beslutninger eller de meget specielle beslutninger, som indimellem træffes af det politiske organ, som en kommunalbestyrelse er.

Lad mig sige generelt, at vi synes, det er et godt lovforslag. Vi synes også, at det er godt gennearbejdet, og jeg må sige, at jeg får genkaldt de bedste erindringer – der var også nogle dårlige – fra min tid på Københavns Universitet, hvor professor Bent Christensen underviste i forvaltningsret og man blev gelejdet godt igennem. I så henseende er det en nydelse at læse bemærkningerne til lovforslaget. Man kan lige sætte nummereringen og bogstaveringen på, som man kan se det vejen igennem.

Jeg er godt klar over, at der er et par kontroversielle emner, som bliver meget svære. Det med kommunerne bliver et af dem, et andet bliver spørgsmålet om, hvordan vi gør med Om-

budsmandens kompetence over for nævn og domstolslignende institutioner.

Jeg vil sige, at som udgangspunkt er vi i Det Radikale Venstre tilhængere af det, der peges på i dette lovforslag. Vi vil nødtigt have, om vi skal gennemgå alle nævn og alle love, der handler om disse ting, før vi kan lade dette nye lovforslag om Ombudsmandens kompetence træde i kraft. Men vi må jo se på det i udvalget, for samtidig lægger vi også stor vægt på, at dette bliver en lov, der er gennemført med et bredt flertal. Jeg håber ikke, at der er nogen, der ligefrem vil nedlægge veto, men vi må undervejs under udvalgsbehandlingen se, hvor vi kan ende henne.

Lad mig så til slut understrege noget, som vi synes er meget vigtigt, og som vi gerne vil fastholde også i en fremtidig ordning for Ombudsmanden:

Det, der står i bemærkningerne om, at der bør være én Ombudsmand, og at det bør være denne ene Ombudsmand, som også kan være med til personlig at gå ind i enkeltsager og dermed få et personligt indtryk af, hvad det er, der rører sig, når man betragter sagsmængden under ét, mener vi skal understrege det meget afgørende særpræg for en ombudsmandsinstitution, at det er den lille mands eller kvindes hjælp mod den offentlige administration. I det omfang, Ombudsmanden skal leve op til disse enorme forventninger, der er, skal man som klager til Ombudsmanden også have en realistisk udsigt til, at han eller hun kan tage sig af ens personlige sag.

Men vi ser frem til et forhåbentlig konstruktivt udvalgsarbejde.

Jette Gottlieb (EL):

Da vores ordfører, hr. Søren Søndergaard, ikke kan være til stede i dag, vil jeg meddele Enhedslistens holdning.

I Enhedslisten finder vi det meget nyttigt og fornuftigt, at der finder en justering af lovgrundlaget om Ombudsmanden sted. I bemærkningerne til forslaget er der givet en række rimelige begrundelser for at udvide Ombudsmandens kompetence i forhold til kommunerne. Det ser vi positivt på.

Imidlertid er der et par knaster i forhold til nogle af de andre punkter i forslaget. Det drejer sig om problemerne med selskabslignende konstruktioner, der unddrager sig den offentlige forvaltnings åbenhed og mulighed for bedømmelse og kontrol, og dem må der kigges nærmere på. Vi behøver blot at minde om Ombuds-

mandens problemer i forbindelse med Øresundsforbindelsen.

Det drejer sig især om de overvejelser, der gøres i bemærkningerne, om at indskrænke Ombudsmandens kompetence i forhold til visse såkaldt domstolslignende nævn. Helt konkret er der tale om Flygtningenævnet, Overfredningsnævnet, Den Sociale Ankestyrelse og de sociale ankenævn, Miljøplannævnet, Arbejdsmarkedets Ankenævn, Erhvervsankenævnet og Landsskatretten.

I forhold til disse nævn har Ombudsmanden hidtil ment at have kompetence til at forholde sig til klager over deres sagsbehandling. Det mener vi fortsat skal være tilfældet. Derfor er vi heller ikke enige i de bemærkninger, der gøres på side 8. Her står der nemlig, at man i lovgivningen om de enkelte nævn skal fastlægge Ombudsmandens kompetence.

Vi har i den forbindelse noteret os, at netop på dette punkt er der kommet stort set enslydende meldinger fra Den Danske Dommerforening, præsidenten for Højesteret, præsidenten for Østre Landsret samt præsidenterne for retterne i Århus, Odense og Aalborg.

Vi mener, at det har vist sig at være meget vigtigt, at Ombudsmanden har indsigt i arbejdet i disse nævn. Konkret mener vi, at det ville være fatalt, hvis ikke Ombudsmanden skulle kunne vurdere, hvad der foregår i f.eks. Flygtningenævnet. Der er jo tale om, at man her tager stilling til sager, som, hvis det viser sig, at de er baseret på et fejlagtigt grundlag, kan få uoprettelige menneskelige konsekvenser f.eks. ved, at folk har fået afslag på asyl på et fejlagtigt grundlag.

Derfor vil vi under udvalgsarbejdet især gå i dybden med disse aspekter.

Arne Melchior (CD):

Eftersom ombudsmandsloven har, hvad vi her i landet plejer at kalde en generation eller en menneskealder, på bagen, finder jeg det helt korrekt, at udvalget og altså mere eller mindre nu Præsidiets har fundet, at det er korrekt at komme med en helt ny lov og ikke kun ændringer til den bestående lov. Det hilser CD med tilfredshed.

Jeg har i mit forarbejde mest interesseret mig for høringssvarene, som jeg vil benytte min tid til at citere nogle få af. Det drejer sig dels om Kommunernes Landsforenings, dels Amtsrådsforeningen i Danmarks høringssvar; det er henholdsvis nr. 19 og 20 i rækken. De er overordentlig positive over for ændringerne. Det sam-

me gælder Advokatrådets hørings svar; det er nr. 25.

Lidt spændt var jeg, da jeg så, at også Forbundet af Offentligt Ansatte har udtalt sig, for dér kunne man jo sådan set tænke sig, at der ville blive taget nogle forbehold. Det gjorde der ikke. Udtalelsen, og det er nr. 28 i rækken, er kort og koncist, at forbundet vurderer, at den foreslåede udvidelse af Ombudsmandens kompetence til også at omfatte kommunernes forhold er en naturlig og nødvendig udvidelse, som man i det hele kan tilslutte sig. »Naturlig og nødvendig« siger altså Forbundet af Offentligt Ansatte, og det mener vi også i CD.

Jeg har så hæftet mig ved hørings svar nr. 14, der er fra præsidenten for Højesteret, og han rejser et spørgsmål, som jeg her kort skal citere. Det er på side 2 i hans besvarelse: Han vil finde det rigtigt, »... at afklaringen af Ombudsmandens kompetence over for de øvrige domstolslignende nævn sker samtidig med gennemførelsen af ombudsmandsloven. Der bør således efter min opfattelse i forbindelse med behandlingen af lovforslaget tages initiativ til en samlet gennemgang af de enkelte love med henblik på en stillingtagen til, om det pågældende nævn bør undtages fra Ombudsmandens kompetence.« Det er altså en anbefaling fra Højesterets præsident, og den svarer faktisk til udtalelsen – bilag 24 – fra Dommerforeningen.

Det er jo noget, der videre kan behandles i udvalget. Hvis det nu var et forslag, justitsministeren havde fremsat, ville jeg have opfordret ham til at tage initiativ i den af Dommerforeningen og Højesterets præsident her forelagte retning. Jeg skal ikke udfritte justitsministeren om det i dag, men bare sige, at vi hæfter os ved, at det ikke behøver at ske samtidig, altså at dette arbejde ikke behøver at være færdiggjort samtidig med lovens ikrafttræden, men at det bør sættes i gang cirka samtidig. Det er noget, vi kan støtte.

Jeg skal endelig nævne en i øvrigt uopfordret henvendelse fra Det centrale Handicapråd, det er bilag nr. 31 A i denne samling, og den synes jeg også der skal lægges megen vægt på.

CD kan altså varmt anbefale dette lovforslag. Jeg mener at kunne fastslå, at udvidelsen af ombudsmandens arbejdsområde er en anerkendelse af og en ros til de ombuds mænd, vi har haft, og den ombudsmand, vi har. Der har jo tit nok været angreb på disse personer og på denne institution, men hvis et stort flertal i Folketinget, som jeg håber og går ud fra, kan tilslutte sig

denne udvidelse, indeholder det selvfølgelig en forståelse af, at vi er tilfredse med institutionen og med manden.

Hr. Bjørn Elmquist sagde, at De Radikale ønsker sig en synlig Ombudsmand; det kan CD tilslutte sig. Han må gerne være både synlig og hørbar, så der bliver lyttet til ham. Jeg har selv engang som trafikminister fået en henstilling fra den daværende ombudsmand om at gøre noget bestemt, hvilket jeg selvfølgelig rettede mig efter, og det har været med til at bestyrke mig i min forståelse af, at ombudsmanden m/k er rette person på rette plads.

(Kort bemærkning).

Margrete Auken (SF):

Den tidligere residerende formand, hr. Ivar Hansen, var henne og spørge mig om, hvorfor det var så galt at være på herrens mark, og jeg grunder stadig væk over, hvorfor det er så slemt.

På ét punkt er det jo et problem: Vi mangler nogle, vi kan skændes med og stille spørgsmål til. Vi har kun hinanden og skal jo også passe på, at vi ikke kommer til at fastlåse os i nogle positioner. Det er lidt lettere, hvis der er en minister, man bagefter kan tage fat på.

Altså sagt med forsigtighed er det kun Herren og ikke andre, der passer på den mark, men det er ikke altid, man så får helt nøjagtig besked om, hvad man skal sige.

Ud fra den forudsætning vil jeg så spørge hr. Arne Melchior, om han ikke godt vil overveje, om det fiffigste, vi nu kan gøre, er at bede Justitsministeriet undersøge, hvordan det er med disse nævn. Vi kommer jo ikke uden om, at Ombudsmandens problembørn sidder rundt i alle vores ministerier – også Justitsministeriet – og det er jo ikke altid dér, opfindsomheden med hensyn til, hvordan de kan begrænse deres egne udfoldelsesmuligheder, er størst.

Så sådan under skyldig hensyntagen til vor hjælpeleshed i situationen skulle vi så ikke overveje, om vi på denne forvildede mark kunne finde ud af at gøre det dér lidt mere betryggende.

(Kort bemærkning).

Arne Melchior (CD):

Den med herrens mark har jeg også undret mig over, og selv om vi normalt ikke heroppefra minder hinanden om, hvad vi er uden for Folketinget, havde jeg jo ventet, at fru Margrete Auken var særlig kvalificeret til at give svaret på det.

Det gav hun afkald på, men jeg kan da godt give et forsøg på et svar, og det må så ligge i et andet kendt ord, endda et bibelcitat:

»Herrens veje er ikke vore veje.«

Hvis vi er i Herrens hånd – og det må nok selv en præst erkende – ved vi faktisk ikke, hvor vi ender, for vi kan ikke følge denne magts tanker og dispositioner. Særlig menneskeligt synes jeg tit ikke han opfører sig, men det er jo så op til Ham eller magten: Herren.

Må jeg om det konkrete spørgsmål sige, at jeg godt kan følge fru Margrete Auken i, at det da i hvert fald gerne må være bredere, således at der er, skal vi sige fritstående jurister, men en vis god hjælp fra Justitsministeriets vidensbank og eksperter vil jo sikkert under alle omstændigheder være på sin plads.

Jeg synes, det er en udmærket idé, at man gør det bredere, så det bliver et absolut uafhængigt råd eller en komité, som rådgiver Folketinget i det spørgsmål.

(Kort bemærkning).

Bjørn Elmquist (RV):

Jeg har et fortolkningsbidrag til det første, og jeg skal nok komme til substansen om et øjeblik:

Jeg tror, at både fru Margrete Auken og hr. Arne Melchior er for optagede af det Høje. Jeg spurgte mig selv: Hvorfor ikke konens mark? Så kom jeg i tanker om, at det nok er herremandens mark, når det kommer til stykket, og hvis man er fæstebonde, er det jo ikke rart at være på herremandens mark.

Men om substansen vil jeg sige, at jeg da bestemt tror, at vi i Retsudvalget kan stille spørgsmål til Justitsministeriet og fra Justitsministeriets lovkontor få gode svar, som både kan have teknisk indhold, teknisk karakter og også substans. Vi kan også trække på Ombudsmandens kompetence og erfaring, mener jeg, få gode råd derfra og høre, hvordan han har forholdt sig til det ene, det andet og det tredje nævn.

Det bliver et af de svære punkter, tror jeg nok, og jeg er ikke helt sikker på, at dette lovforslag i tilstrækkelig omfang genspejler, hvad jeg synes er den gode tanke i bemærkningerne om en meget pragmatisk vej ud af det.

På en eller anden måde har jeg en fornemmelse af, at der mangler et stykke i § 7. Det er, som om stk. 2 tager højde for én situation, men så mangler vi sådan set noget, der bringer os videre. Men igen: Det må vi jo vende tilbage til.

(Kort bemærkning).

Dorte Bennedsen (S):

Vi har faktisk i Socialdemokratiet haft nogle – ikke voldsomt dybtgående – overvejelser om, hvordan vi også praktisk tackler dette problem, for det er da helt givet, at Retsudvalget og Folketinget får brug for råd og vejledning, og jeg vil da bestemt ikke, før man har været tingene igennem, benægte, at det kan være relevant at spørge Justitsministeriet.

Men som vi ser det på nuværende tidspunkt, må den, vi støtter os til og beder om råd og vejledning, være formanden for det udvalg, der lavede betænkningen. Det må dog vist nok være et af de mest kompetente mennesker at henvende sig til, der også, om man så må sige, er uafhængig af alle mulige andre instanser.

Det er klart, at vi kan få brug for at spørge både Justitsministeriet og i sandhed da også den nuværende ombudsmand, men vi opfatter, at vor hovedstøtte er formanden for det udvalg, der lavede betænkningen.

(Kort bemærkning).

Margrete Auken (SF):

Til den videre fortolkning af herrens mark: Der er jo et sted, hvor Vorherre siger: »Ja, den gode hyrde.« Og så gør han noget, som gode hyrder ikke gør: han går sin vej. Så står fårene dér, de har to muligheder, nemlig enten at finde en ny hyrde eller holde op med at være får.

Jeg skulle altså hilse og sige, at det er det sidste, det går ud på. Det er måske derfor, det er ganske spændende, at vi alligevel i den forstand er på herrens mark, at vi ikke har nogen hyrde, der kommer og siger, hvad vi skal. Vi har altså hverken en justitsminister, som jo ikke altid er en lige betryggende hyrde at have – af og til kunne det ligne ulven – og vi har heller ikke nogen formand.

Jeg synes, vi skal bruge de institutioner, vi har, i øvrigt også ombudsmandsinstitutionen, der trods alt er Folketingets. Det er også det, vi har alle vores lovråd til. Vi skal være smidige nok, men der er i sidste ende kun os selv.

Det giver os i øvrigt en vanskelighed til, som vi skal klare, og det er, så vidt jeg har kunnet se ved at gennemgå bare det, jeg har kunnet nå indtil nu, om det dér domstolslignende, at det er svært at finde helt faste regler. Vi kan altså heller ikke få hyrden ind dér. Vi kan ikke sige: Bare der f.eks. er sådan og sådan og sådan i det. Eller der er den eller den faktor. Eller som en anden sagde: Det er heller ikke helt logisk. Selvfølgelig

skal det være logisk, men logikken er et meget, meget spinkelt redskab her, for der er meget mere på spil end logikken.

Så jeg tror, at vi skal finde nogle gode regler for, hvordan vi sådan kan håndtere sagen, men stadig væk gøre os klart, at vi i sidste ende ikke har andre end os selv til det, og at vi må gøre det så anstændigt og omhyggeligt som muligt.

(Kort bemærkning).

Bjørn Elmquist (RV):

Tak til fru Dorte Bennedsen. Jeg burde nok også have sagt i mit indlæg, at jeg som formand for Retsudvalget har fået et brev fra Folketingets formand, hvori han skriver om denne sag, at han til sidst kan oplyse, at udvalgets formand, professor Bent Christensen, velvilligt har stillet sig til rådighed for Retsudvalget for besvarelse af spørgsmål. Det lægger netop op til den situation, som vi her taler om.

(Kort bemærkning).

Pia Kjærsgaard (FP):

Det bør nok være en diskussion, der bliver taget i udvalget, men når nu alle andre deltager så lystigt, synes jeg også, at jeg vil give mit bidrag, også fordi det så kommer til at stå i de grønne bøger.

Jeg mener, at når et forslag er henvist til Retsudvalget, må man så sandelig også kunne stille spørgsmål på vanlig vis. Jeg er enig i, at vi også kan trække på formanden for det udvalg, der har lavet betænkningen, men hvordan proceduren nærmere skal fastlægges, også med hensyn til – og det vil jeg godt understrege – ombudsmandens medvirken i Retsudvalget, tror jeg nok kræver en nærmere drøftelse for ikke at komme ud i nogle nye sager.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

9) Forespørgsel nr. F 4 til trafikministeren:
»Hvad kan regeringen oplyse om Øresundsprojektets samlede økonomi, herunder om omfanget af og indholdet i Trafikministeriets egne beregninger af projektets rentabilitet sammenholdt med lovens forudsætninger?«

Af Steen Gade (SF) m.fl.

(Forespørgslen anmeldt 25/10 94. Fremme af forespørgslen vedtaget 1/11 94).

Formanden:

Jeg skal gøre opmærksom på, at eventuelle dagsordensforslag først vil blive sat til afstemning tirsdag den 13. december.

Begrundelse

Steen Gade (SF):

SF's kritik af og modstand mod Øresundsbroen har fra starten bygget på en række forskellige elementer.

For det første miljøet, dvs. forringelser for vandmiljøet i Østersøen og i Øresund og forringelser på grund af prioritering af en forkert trafikstruktur og dermed øget luftforurening.

For det andet økonomien. Vi har haft et forløb med forkerte og misvisende oplysninger hele vejen igennem, fordi det flertal, der har været her i Folketinget, har ønsket at blive fri for at fortælle sandheden, nemlig at projektet ikke hænger sammen økonomisk, og at det hele ender med, at skatteyderne kommer til at betale.

For det tredje den udemokratiske beslutningsproces. Hele forløbet er et lærestykke i, hvordan man ikke skal opføre sig, sidst illustreret i Rigsrevisionens beretning, hvor det skæres ud i pap, at der blev givet mangelfulde oplysninger, og at der blev regnet baglæns til Folketinget både før og efter lovens vedtagelse for at holde sammen på nogle politiske partier herinde. På den ene side hævder man hårdnakket, at projektet kan finansieres uden skattekroner, på den anden side hober det ene papir sig op efter det andet, der dokumenterer, at det ikke kan lade sig gøre. Sidst var det Rigsrevisionens beretning. Vi nærmer os efter vores opfattelse smertegrænsen for, hvor mangelfuldt eller ligefrem åbenlyst forkert en regering meddeler sig til Folketinget.

Det er de sidste to temaer – økonomi og beslutningsproces – der i realiteten står til diskussion i dag. De er tæt forbundet, og derfor er